

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Tárgy: A bevándorlásra és a származási országokkal folytatott együttműködésre vonatkozó, a fejlődés elősegítésére irányuló közösségi politika

(2008/C 44/21)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. február 16-án úgy határozott, hogy Eljárási Szabályzata 29. cikkének (2) bekezdése alapján saját kezdeményezésű véleményt dolgoz ki: *A bevándorlásra és a származási országokkal folytatott együttműködésre vonatkozó, a fejlődés elősegítésére irányuló közösségi politika.*

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2007. október 2-án elfogadta véleményét. (Előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2007. október 24–25-én tartott, 439. plenáris ülésén (a 2007. október 25-i ülésnapon) 94 szavazattal, 6 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Bevezetés

1.1 2006 óta új perspektíva nyílt a bevándorlás és a bevándorlási politika kezelésében, különösen a nemzetközi migráció és a fejlődés témájáról tartott magas szintű ENSZ-párbeszédnek ⁽¹⁾ köszönhetően. A bevándorlás és a fejlődés közötti összefüggések elemzése új szemszögbe helyezte a bevándorlás tematikáját, amelyben figyelembe veszik a származási országok érdekeit is, lehetővé téve ezáltal, hogy felülkerekedjenek azon az Európában érvényesülő látásmódon, amelynek köszönhetően a bevándorlási politikák kizárólag a befogadó társadalmak szükségleteire és érdekeire voltak tekintettel.

1.2 A nemzetközi migráció és a fejlődés témájáról tartott magas szintű ENSZ-párbeszéd előtt (2005. októberében) hozták nyilvánosságra a Nemzetközi Migráció Globális Bizottságának (GCIM) végleges jelentését, amelyben már megkezdődött a nemzetközi migráció többdimenziós megközelítése alapjainak a lerakása, különös figyelmet fordítva a származási országok fejlődésére. Ezt a dokumentumot számottevő munka és több értekezlet követte az ENSZ és más nemzetközi fórumok keretei között.

1.3 Az Európai Unió ugyancsak részt vett ebben a vitában, és lépéseket is tett a migrációs politikának a fejlődésre irányuló együttműködési politika keretein belül történő vizsgálatára. 2002-ben az Európai Bizottság közleményt bocsátott ki a migráció és a harmadik országokkal való kapcsolatok tárgyban ⁽²⁾, amely átfogó képet rajzolt a migrációról, és azt ajánlotta, hogy a migráció kérdését ne korlátozzák a jogszerűtlen bevándorlás elleni küzdelemre; hanem vegyék figyelembe a migrációnak a szegénység elleni küzdelem terén elérhető előnyeit és az ilyen irányú kampány célkitűzéseit is. A közlemény utalt többek között a pénzáttalások jelentőségére, az „agvészívásra”, amely a gazdag országok (köztük az EU-tagállamok) részéről folyó munkaerő-felvétel következménye, valamint a bevándorlók hazatérésére, és figyelembe vette a származási országok fejlesztési célkitűzésit is.

1.4 Hasonlóképpen, a migráció és menekültügy területén harmadik országok számára biztosított pénzügyi és technikai segítségnyújtás programjának (AENEAS) ⁽³⁾ létrehozásáról szóló

2004. évi rendelet lehetővé tette a származási országok érdekeit figyelembe vevő migrációkezelési kezdeményezések finanszírozását (a szóban forgó rendelet a jogszerűtlen bevándorlás ellen irányuló kezdeményezések finanszírozására irányult legfőképpen).

1.5 Mind ez ideig azonban az Európai Bizottságnak a migráció és a fejlődés közötti kapcsolatról szóló közleménye volt a témával a legbehatóbban foglalkozó dokumentum, amelynek közzétételére 2005 végén került sor ⁽⁴⁾. Ez a közlemény a 2002-ben közzétett közlemény folytatása, de erőteljesebben koncentrálna a migráció és a fejlődés közötti kapcsolatokra (és eltekint olyan egyéb szempontoktól, mint amilyen például a jogszerűtlen bevándorlás elleni küzdelem). Olyan új területekkel is foglalkozik, mint a pénzáttalások kérdése, vagy a diaszpóraszervezetek szerepe a fejlődésben, a szakértelem körforgása (valamint az agvészívás negatív hatásának a csökkentése) stb.

1.6 E közleményen kívül egy másik dokumentum is napvilágot látott ⁽⁵⁾, amelyet az Európai Bizottság kifejezetten a nemzetközi migráció és fejlődés témájáról tartott, magas szintű ENSZ-párbeszédben való részvétel céljából dolgozott ki.

1.7 Az Európai Bizottság egy új közleményben ⁽⁶⁾ tovább folytatta e téma tárgyalását, és a körkörös migrációval, valamint az EU és a harmadik országok közötti mobilitási partnerségekkel kapcsolatos politikákat javasolt. Az EGSZB ezzel kapcsolatos nézeteit e vélemény 11. pontjában fejté ki.

1.8 Az Európai Parlament is közreadott egy véleményt ⁽⁷⁾, amely ugyanazokkal a kérdésekkel foglalkozott ugyan, mint az Európai Bizottság közleményei, de a benne foglalt javaslatok mélyrehatóbbak voltak. Bírálja a „szelektív migráció” politikáját, mivel az előmozdítja az agvészívást, és olyan konkrét intézkedéseket javasol a legképzettebb migránsok visszatérésének előmozdítására, amilyen például a saját országába visszatérni szándékozók fizetési különbözetének a fedezésére irányuló programok kialakítása, vagy a nyugdíj- és társadalombiztosítási jogok átvitelének a biztosítására irányuló intézkedések. Foglalkozik továbbá a szakértelem körforgásának kérdéseivel is, támogatja a közös fejlesztési politikákat, intézkedéseket javasol a pénzáttalásokkal kapcsolatban stb.

⁽¹⁾ 2006. szeptember 14–15.

⁽²⁾ COM(2002) 703 final, 2002. december.

⁽³⁾ A 2004. március 10-i 491/2004/EK rendelet.

⁽⁴⁾ COM(2005) 390 final, 2005. november 1.

⁽⁵⁾ COM(2006) 409 final, 2006. július 14.

⁽⁶⁾ COM(2007) 248 final, 2007. május 16.

⁽⁷⁾ 2005/2244(INI).

1.9 Ebben a véleményben, valamint a Migráció és fejlesztés: lehetőségek és kihívások címmel közreadott saját kezdeményezésű véleményben ⁽⁸⁾ az EGSZB új gondolattal gazdagítja az Európai Unió migrációs politikáját, amikor felveti a származási országokkal, azok fejlődésének előmozdítása céljából folytatandó együttműködés dimenzióját.

2. A munkanélküliség, a szegénység és egyenlőtlenség globális dimenziója ⁽⁹⁾

2.1 Az utóbbi évtizedekben páratlanul gyorsan növekedett a világon az anyagi jólét és prosperitás (legalábbis a GDP növekedése tekintetében). Ez a prosperitás azonban nagyon egyenlőtlenül oszlik meg, hiszen számos ország és az emberek százmilliói egyáltalán nem részesülnek ebből a megnövekedett gazdagságból.

2.2 A GDP tekintetében jelentkező növekedés nem tükrözi kellőképpen a társadalom tényleges fejlettségi szintjét. Az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) által kialakított emberi fejlődési index ⁽¹⁰⁾ célja, hogy átfogóbb meghatározást adjon a GDP mutatóján túlmutató fejlődés fogalmáról, egy olyan meghatározást, amely a várható élettartam, valamint az oktatási szintek kérdéskörét is felöleli. Más olyan, potenciálisan tárgyhoz tartozó jelzőszámokkal azonban, amilyen például az emberi jogok, a demokrácia és az egyenlőség tiszteletben tartása, illetve a tisztességes munkához való hozzájárulás, ez a mutató nem foglalkozik.

2.3 Kiemelt kérdés a munkalehetőségek vagy az egyéb megélhetési módokhoz való hozzáférés hiánya. A munkanélküliség általában kulcsfontosságú kényszerítő tényező, amely arra sarkallja az embereket, hogy más, jobb lehetőségeket kínálók helyre vándoroljanak. A világ népessége, amely 2006-ban 6,7 milliárd volt, folyamatosan évi mintegy 75 millióval nőtt; e növekedés jó részét a fejlődő országok adták. Az ILO Global Employment Trends 2007 c. jelentésének becslése szerint 2006-ban a globális munkaerő száma mintegy 2,9 milliárd fő volt ⁽¹¹⁾. Ugyanebben az évben a munkanélküliek számát 195,2 millió főre, a teljes globális munkaerő 6,3 %-ára becsülték. A „szegény munkások” – azaz a napi legfeljebb 2 USD-nek megfelelő összegből élő személyek – száma tovább növekedett, 2007-ben elérte az 1,37 milliárdot ⁽¹²⁾.

2.4 A fejlődő országokban élő gazdák kilátástalan helyzete a nemzetközi migráció fontos gazdasági mozgatórugója – most és a jövőben is. 2000-ben világszerte a foglalkoztatottak mintegy 43 %-a a mezőgazdasági alkalmazott volt, a szegényebb országokban pedig ezek általában rosszabbul élnek, mint a városlakók. Ezt részben a gyakran strukturális kiigazítási csomagokat tartalmazó állami politikák okozzák, amelyek arra készítették az országokat, hogy exportorientáltabbá téve „korszerűsítsék” a

mezőgazdasági termelést, és ezáltal – az egyre kiterjedtebb kereskedelmi liberalizáció révén – aláásták a kistermelők helyzetét, akik kénytelenek voltak felhagyni a gazdálkodással, krónikusan alulfoglalkoztatottak lettek vagy vidékről a városokba vándoroltak. 1980. és 1999. között a városi lakosság aránya 32-ről 41 %-ra nőtt az alacsony és átlagos jövedelmű országokban ⁽¹³⁾.

2.5 Hangsúlyozni kell, hogy a jövedelmi szint és az emberi fejlődés között nincs automatikus összefüggés. Vannak olyan országok, amelyek alacsonyabb jövedelmi szintekkel rendelkeznek ugyan, mint mások, az emberi fejlődés indexe ⁽¹⁴⁾ tekintetében – a közérdek tiszteletben tartása és a különféle konfliktusok hiánya révén – mégis jobb teljesítményt mutatnak fel.

2.6 A mai globalizált világban az emberi fejlődés indexe tekintetében a két szélső pontot Norvégia és Niger képviseli. A norvég állampolgárok negyvenszer olyan gazdagok, mint a nigeriek, kétszer olyan hosszú ideig élnek, és ötször annyian vesznek részt az oktatásban.

2.7 Az emberi fejlődés 1970-óta mutatkozó tendenciájának az elemzése azt mutatja, hogy egyedül a Szaharától délre fekvő terület kivételével, ahol az emberi fejlettség tekintetében a legalacsonyabb szintet képviselő 31 ország közül 28 található, a legtöbb országban javult az emberi fejlődés indexe.

2.8 Az alábbi adatok ugyancsak figyelemreméltóak:

- Az utóbbi három évtizedben a születéskor várható átlagos élettartam a fejlett országokban hét évvel, a fejlődő országokban pedig kilenc évvel emelkedett. Ez alól az egyedüli kivétel a Szaharától délre fekvő területek képviselik, ahol a várható élettartam alacsonyabb, mint 30 évvel ezelőtt; Botswanában 20 évvel, Zambiában pedig 13 évvel csökkent.

- A gyermekhalandóság mutatói a fejlett országokban gyorsabban csökkennek, mint a fejlődő országokban.

- A globális tudásalapú gazdaság összefüggéseit tekintve a gazdag országokban a gyermekek oktatásban való részvételének átlagos időtartama több mint 15 év, míg Burkina Fasóban kevesebb, mint négy év. Kevésbé fejlett országokban a gyermekek 20 %-a nem fejezi be az elemi iskolát; Csádban, Malawiban és Ruandában ez a mutató 40 %-ra kúszik.

- Latin-Amerikában az utóbbi időben mutatkozó pozitív tendenciák ellenére a szegénység és a javak elosztása terén jelentkező egyenlőtlenség még ma is komoly problémát jelent.

⁽⁸⁾ Az EGSZB 2007. december 12–13-i plenáris ülésén elfogadott saját kezdeményezésű véleménye a következő tárgyban: *Migráció és fejlesztés: lehetőségek és kihívások*, előadó: Sukhdev SHARMA.

⁽⁹⁾ Az adatok származási helye: *Jelentés az emberi fejlődésről, 2006*, az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP), valamint a *Tisztességes globalizáció – Esélyteremtés mindenki számára*, A globalizáció társadalmi vetületével foglalkozó világbizottság jelentése, (támogatja az ILO) (2004).

⁽¹⁰⁾ Az emberi fejlődéssel foglalkozó legújabb jelentés 2006-ban tették közzé (ez a jelentés 2004. évi adatokkal dolgozik).

⁽¹¹⁾ ILO. *Global Employment Trends 2007* [Világszintű Foglalkoztatási tendenciák 2007], (Genf).

⁽¹²⁾ Az információ forrása a Key Indicators of the Labour Market [A legfontosabb munkaerő-piaci mutatók], ILO.

⁽¹³⁾ Ibid.

⁽¹⁴⁾ Az emberi fejlődéssel foglalkozó legújabb jelentés.

2.9 A szegénység világszerte csökkent⁽¹⁵⁾, de ez nagyrészt a Kínában és Indiában az utóbbi években tapasztalható fejlődésnek tulajdonítható. A népesség legszegényebb 20 %-a a világon keletkező összes jövedelemnek csupán az 1,5 %-át mondhatja magáénak, ami kevesebb, mint 1 USA dollár napi jövedelmet jelent számukra. A világ népességének 40 %-a a világon keletkező összes jövedelemnek csupán az 5 %-ához jut hozzá, és napi 2 USA dollárnál kevesebből él. Eközben az OECD-országokban élő népesség 90 %-a a világ népességének legmagasabb jövedelemmel rendelkező 20 %-a közé tartozik. A skála másik végén, a Szaharától délre eső afrikai területek lakosságának 50 %-a a legszegényebb 20 % közé esik. A világ 500 leggazdagabb emberének a jövedelme (vagyonukat most figyelmen kívül hagyva) nagyobb, mint a világ 416 millió legszegényebb emberének a teljes jövedelme.

2.10 A szegénység, a munkanélküliség és az egyenlőtlenség jellemző mindazon országokra, ahonnan a kivándorlás elindul. A fejlődési kilátások és a tisztességes munka hiánya, a gazdasági válság, a katasztrófák és a betegségek, a háborúk, a korrupció és egyes kormányok működésképtelensége, a szabadság és a demokratikus intézmények hiánya sok embert arra kényszerítenek, hogy új lehetőségek és jobb esélyek reményében elhagyják hazájukat. A Nemzetközi Migráció Globális Bizottsága az ENSZ részére készített 2005. évi jelentésében megállapította, hogy több nem szívesen látott és nehezen kezelhető, nagy volumenű migrációs áramlat számos országban a strukturális problémáknak és a fenntartható fejlődés hiányának a következménye.

2.11 Másrészről az emberkereskedelemből és az illegális embercsempészetből élő bűnözői hálózatok kihasználják ezt a helyzetet, hogy meggazdagodjanak a jogszerűtlen bevándorlásból. Ezért fontos a megfelelő, összehangolt fellépés az ilyen könyörtelen bünszervezetek ellen, amelyek visszaélnak ártatlan emberek szorult helyzetével. Ugyanilyen lényeges a tranzit-, illetve a célországok közötti határok – ide értve a tengeri határokat is – hatékony ellenőrzésének megfelelő összehangolása.

2.12 A béke és demokrácia, a gazdasági és szociális növekedés, az emberi fejlődés, továbbá a szegénység és az egyenlőtlenség elleni küzdelem számottevően hozzájárulhat a nem kívánatos emigráció csökkentéséhez.

2.13 Azonban nem a legszegényebbek emigrálnak; az emigráció a leghátrányosabb helyzetben lévő legtöbb ember számára elérhetetlen. A kivándorlók olyanok, akik bizonyos (egyéni vagy családi) jövedelemmel, magasabb szintű iskolázottsággal, nagyobb lelkesedéssel és jobb fizikai erőnléttel rendelkeznek – leginkább a fiatalok. A kivándorlás, legalábbis eleinte, előmozdítja a humán tőke csökkenését a származási országban.

2.14 Egyes esetekben – habár nem általános jelleggel – a szegénység és a lehetőségek hiánya a motíváló tényező számos olyan kivándorló számára, akiknek Európa az úti célja. Az EU részéről tevékenyen elő kell mozdítani a származási országokban jelentkező szegénység elleni küzdelmet és a bevándorlási politika átfogó megközelítését.

2.15 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Unió és a tagállamok tegyenek új politikai erőfeszítéseket a hét évvel

előtt ENSZ-keretek között elfogadott és 2015-ig elérendő millenniumi fejlesztési célok megvalósítása érdekében. E célkitűzésekhez hozzá kell tenni a tisztességes munka ösztönzését, amelyet az ILO támogat.

2.16 E téren lassú a haladás, a nemzetközi közösség pedig nem teljesíti a szükséges politikai kötelezettségvállalásokat, például kevés tagállam teljesíti azt a kötelezettségvállalást, hogy a GDP 0,7 %-át fejlesztési támogatásokra fordítja. Az ENSZ-főtitkár 2007. folyamán végzett időközi értékelése⁽¹⁶⁾ csalódásra ad okot; a fejlődés nemcsak hogy korlátozott volt, de a fejlesztési támogatások mértéke 2005. és 2006. között 5,1 %-kal még vissza is esett.

2.17 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság fogadjon el konkrét napirendet a nyolc millenniumi célkitűzés megvalósításának előmozdítására:

- az éhínség felszámolása: a szélsőséges szegénység ötven százalékkal történő csökkentése; más szóval a napi egy dollárnál kevesebből élők arányának ötven százalékkal való csökkentése,
- általános oktatás: az elemi oktatás garantálása minden gyermek számára,
- egyenlőség: a nemek szerinti megkülönböztetés felszámolása és a nők részére jogok biztosítása,
- gyermekhalandóság: az öt évnél fiatalabb gyermekek halandósági mutatójának kétharmad résszel történő csökkentése,
- az anyák egészségének védelme: a terhes nők halandósági mutatójának háromnegyed résszel történő csökkentése,
- világvárványok: a maláriához és az AIDS-hez hasonló megbetegedések terjedésének megállítása és visszafordításának megkezdése,
- fenntarthatóság: az ivóvízhez és a közegészségüghöz hozzá nem férők arányának ötven százalékkal történő csökkentése,
- kereskedelem: a korrupció elleni küzdelem és a jó kormányzás előmozdítása mellett sokoldalú kereskedelmi rendszer kialakítása.

3. Kereskedelem és fejlődés

3.1 Különböző megközelítésekből kiindulva, a kereskedelem csatornáinak megnyitása a gazdasági növekedéssel, fejlődéssel, munkahelyteremtéssel és a szegénység csökkenésével jár együtt. A legekatánabb példa erre a Világkereskedelmi Szervezet (WTO) keretei között folyó tárgyalásokban található. A tárgyalások jelenlegi fordulóját (a dohai fordulót) fejlesztési fordulónak nevezték el. Ugyanilyen célkitűzéseket követnek a Gazdasági Partnerségi Egyezmények (EPA), amelyek létrehozására a Cotonou-i Megállapodás szerves részeként, az EU és az AKCS-országok között került sor, de ez a célja az Európai Bizottság részéről *Az Európai Unió kereskedelemsegélyezési stratégiája felé vezető úton* címmel megjelent legújabb közleménynek⁽¹⁷⁾ is.

⁽¹⁶⁾ Lásd az Egyesült Nemzetek Szervezete 2007. évi jelentését az ENSZ honlapján: www.un.org.

⁽¹⁷⁾ A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának: *Az Európai Unió kereskedelemsegélyezési stratégiája felé vezető úton – a Bizottság közreműködése, COM(2007) 163 final.*

⁽¹⁵⁾ Az ENSZ Fejlesztési Programja: Jelentés az emberi fejlődésről, 2006.

3.2 A kereskedelmi csatornák megnyitása egyes esetekben a legszegényebb országok fejlődésével és a nem kívánatos bevándorlás csökkentésével is összekapcsolódik. Más esetekben a kívándorlás a fejlett országok részéről mutatkozó azon törekvés következményének tekinthető, hogy megvédjék piacaikat a fejlődő országok termékeitől.

3.3 Érdeemes elgondolkodni azon, hogy a kereskedelem fejlesztése miként segítheti elő a világszerte létező szegénység csökkentését. Az EGSZB véleménye szerint az egyik legfontosabb referenciát a Nemzetközi Munkaügyi Szervezet és a WTO által közösen elkészített tanulmány, *A kereskedelem és foglalkoztatás: a politikakutatással szemben jelentkező kihívások* (2007. március) jelenti.

3.4 A kereskedelmi akadályok számottevő csökkentésének eredményeként az elmúlt évtized folyamán csökkent a globális szegénység. Ez a csökkenés azonban leginkább Kínában és Indiában jelentkezett, igaz, ott is csak bizonyos régiókban és társadalmi rétegek körében. A gazdaságukat megnyitó országok tapasztalatai eltérőek. Azokban az országokban, amelyek a textiltílék exportjára alapozták fejlődésüket, nem csökkent jelentősen a szegénység; más országokban csak a feketegazdaság növekedett. Ázsiában csökkentek a különbségek a szakmunkások és a szakképzetlen munkások jövedelme között, míg Latin-Amerikában növekedtek ⁽¹⁸⁾.

3.5 Ellentétben azzal, amit egyes fejlődő országokban a hatalmon lévő elit állít, az EGSZB véleménye szerint nincs ellentmondás a fejlődés és az emberi jogok között. Különböző tanulmányok azt mutatják ⁽¹⁹⁾, hogy olyan országokban, ahol demokratizálják a politikai rendszert, előmozdítják a munkavállalói jogok érvényesülését, és javítják a szociális biztonságot, fokozódnak a nemzetközi befektetések, és bővül az exporttevékenység. A tisztességes munkakörülmények biztosítása terén az ILO nemzetközi szabványainak betartása, a szociális partnerek közötti szociális párbeszéd, valamint a civil szervezetekkel folytatott párbeszéd támogatása példa lehet a jó kormányzás gyakorlatára, amelyekkel az EGSZB is egyetért.

3.6 Továbbá az iparilag fejlett országok részéről történő piacnyitás előmozdíthatja a fejlődés fellendítését, ámbar ennek nem minden ország tekintetében van mindig pozitív hatása, lévén, hogy csak a fejlődés bizonyos szintjén álló országok – az olyanok, ahol erős belső piacok vannak, hatékony exportinfrastruktúra és stabil politikai rendszer létezik – képesek a vám- és nem vámjellegű akadályok lebontásából a fejlődés előmozdítása és a szegénység csökkentése érdekében profitálni.

3.7 A globalizáció fejlődésre gyakorolt hatásai országról országra, az általuk alkalmazott politikáktól függően, eltérőek: a demokratikus és az emberi jogok tiszteletben tartása terén jelentkező fejlődés, az oktatás, az egészségügyi szolgáltatások, az infrastruktúra és a foglalkoztatási politika terén mutatkozó előrelépések azok, amelyek fellendítik a gazdasági növekedést, csökkentik a szegénységet és a társadalmi egyenlőtlenséget.

3.8 Az EGSZB véleménye szerint az Európai Uniónak – a WTO-ban folytatott tárgyalások keretén belül – elő kell mozdítani a nemzetközi kereskedelem bővítését (különösen az Európai Unió, Afrika és Latin-Amerika között), valamint a demokrácia és az emberi jogok kiterjesztését a világbán.

3.9 Az EU a világ számos országával és regionális országcsoportjával, többek között az Euromed- és az AKCS-országokkal, Oroszországgal és a keleti szomszédokkal, a Mercosurral, az Andok Közösséggel, Kínával, Indiával kötött társulási egyezményt. Az EGSZB véleményei és a vegyes bizottságok révén elősegíti, hogy ezek a megállapodások ne pusztán kereskedelmi kérdésekről szóljanak, hanem különféle szociális szempontokat is tartalmazzanak.

4. Fejlesztési együttműködés

4.1 A fejlesztési együttműködés keretében az EU-nak támogatnia kell, hogy a kedvezményezett országok – a szociális partnerekkel és a szervezett civil társadalommal együttműködve – közoktatási és foglalkoztatási politikákat folytassanak. Ezek a politikák, a béke és a jó kormányzás előmozdításával együtt, kulcsfontosságú elemek a fejlődés szempontjából.

4.2 Az EU fejlesztési együttműködési politikája eddig kevésbé összpontosított a migrációnak mint a szegénység elleni küzdelem egyik tényezőjének a szerepére.

4.3 A hivatalos fejlesztési támogatás a társadalmi igazságságnak és a javak újraelosztásának az elvén alapul. A fejlesztési együttműködés politikája a szegénység elleni küzdelmet és annak biztosítását tűzi ki célul, hogy minden ember méltóságos életet élhessen. Habár ez a politika nem irányul közvetlenül a migrációs mozgások bátorítására vagy korlátozására, a szegénység és egyenlőtlenség elleni küzdelem egyik módja lehet a nem önkéntes kivándorlást előmozdító okok csökkentésének ⁽²⁰⁾.

4.4 Elfogadhatatlan, hogy a fejlesztéstámogatási politikát a migrációval kapcsolatos nemzetközi tárgyalások során a nyomásgyakorlás eszközeként használják, amint azt az Európai Tanács sevillai ülésén egyes vezetők tették.

4.5 Az EGSZB szerint az Európai Unió elő tudja mozdítani a diaszpórák részvételét a különböző együttműködési programok végrehajtásában. E közösségek jelentős mértékben hozzá tudnak járulni a javaslatok megfogalmazásához és az eredmények felméréséhez; ezt a tevékenységet gyakorta a donorországok olyan szakértői végzik, akiknek részleges ismereteik vannak csupán a kedvezményezett területekről.

4.6 A demokrácia és az emberi jogok, a közoktatás és a szakképzés, a nők jogai biztosításának az előmozdítása, valamint az egészségvédelem és a környezetvédelem kiemelt célkitűzéseket jelentenek az EU részéről folytatott együttműködés terén. Az EGSZB véleménye szerint a szervezett civil társadalom erősítése és tevékenységének előmozdítása ugyancsak nagyon fontos.

⁽¹⁸⁾ Az ILO és a WTO fent említett jelentése.

⁽¹⁹⁾ A Világbank független értékelő csoportjának jelentése: *Annual Review of Development Effectiveness 2006. Getting results* és az OECD kereskedelemről és munkáról szóló jelentései.

⁽²⁰⁾ OXFAM – INTERMON: *Migraciones y desarrollo: el papel de la cooperación* [Migráció és fejlődés: az együttműködés szerepe], In: *Estudios*, 8. szám (2001).

4.7 Az EU támogatást nyújthatna a származási és a befogadó országokban meglévő szociális partnerek és civil szervezetek részvételével működő hálózatok és közös bizottságok létrehozásához. A tudatosság növelése fontos részét képezi például a fejlesztési együttműködés politikáinak. Az európai befogadó országokban tájékoztatni kell a közvéleményt a migráció kiinduló pontját jelentő országok kultúrájáról, valamint az ottani munka-, élet-, társadalmi és politikai körülményekről.

5. A származási országokkal együttműködésben folytatott európai bevándorlási politika

5.1 Meglepő, hogy az uniós tagállamok még nem ratifikálták a *vendégmunkások és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi egyezményt*, amelyet az Egyesült Nemzetek Szervezetének Közgyűlése a 45/158 sz. határozat keretében, 1990. december 18-án fogadott el, és amely 2003. július 1-jén lépett hatályba. Az EGSZB ⁽²¹⁾ ismételten javasolja, hogy az EU és tagállamai ratifikálják ezt az egyezményt. Az Európai Tanács tamperei és a hágai ülésének célkitűzéseivel összhangban, az EGSZB véleménye szerint az emberi jogok tiszteletben tartásának, valamint az egyenlő bánásmódnak kell az európai bevándorlási politika alapját képeznie.

5.2 Az EGSZB azt javasolja, hogy a külpolitika keretében az Európai Bizottság, az Európai Parlament és az Európai Unió Tanácsa az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozata, a Polgári és Politikai Jogok Egyezségokmánya, valamint a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Egyezségokmánya alapján segítse elő egy, **a migrációra vonatkozó nemzetközi jogi keret** létrejöttét. Ennek a nemzetközi jogi keretnek az alábbiakat kellene felölelnie:

- a vendégmunkások és családtagjaik jogainak védelméről szóló nemzetközi ENSZ-egyezmény,
- a nőkkel szembeni megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (CEDAW),
- a faji megkülönböztetés minden formájának felszámolásáról szóló egyezmény (CERD),
- a gyermek jogairól szóló egyezmény (CRC),
- a migráns munkavállalókra vonatkozó ILO-egyezmények (C 97 és C 143),
- az ILO alapvető munkaügyi elvekről és jogokról szóló nyilatkozata,
- az ILO munkaerő-vándorlásról szóló multilaterális kerete,
- az Egyesült Nemzetek 2001-ben tartott, faji megkülönböztetés elleni világkonferenciájának durbanai nyilatkozata és cselekvési programja.

5.3 A bevándorlási politikák eddig mind megfelelő, az EGSZB által támogatott szempontokra összpontosítottak, de

⁽²¹⁾ Az EGSZB 2004. június 30-i saját kezdeményezésű véleménye a Nemzetközi Bevándorlási Egyezményről (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS) (HL C 302., 2004.12.7.).

csak az európai nemzetek mint befogadó országok érdekein alapulnak: a jogszerűtlen bevándorlás és az emberkereskedelem elleni küzdelem, valamint a munkaerőpiacaink és gazdasági fejlődésünk szükségleteinek a kielégítése szempontjain; ezekből kiindulva tekintünk a társadalmi és az identitási problémákra, és határozzuk meg a (magasan képzett) bevándorlók részére befogadást ösztönző, míg másokat elutasító politikákat. Ilyen megfontolások alapján az európaiak olyan bevándorlási politikákat határoztak meg, amelyek akár nyitottabbak, akár korlátozóbbak, középpontjukban minden esetben kizárólag a bevándorlásnak az európai társadalmakra gyakorolt hatásai állnak.

5.4 A fejlesztés terén az Európai Unió és legtöbb tagállama ugyanakkor nagyon aktív együttműködési politikát folytat, és Európa a világ számos országával kötött szomszédosági és társulási megállapodást. Ezeket a politikákat korábban mégis a bevándorlási politikával nem megfelelően összehangolva hajtották végre, mintha ezek teljesen különálló kérdések lennének; annak a téves gondolatnak az alapján, hogy migrációs politikát a származási országok együttműködése nélkül is folytatni lehet.

5.5 A migráció fejlődő országokra gyakorolt hatásairól számos tanulmány készült eddig. Minden jelentés arra az általános következtetésre jut, hogy a migráció pozitívan hat a származási országok gazdasági és társadalmi fejlődésére, de néhány ország esetében emellett negatív hatások is jelentkeznek. A pozitív hatások közül a pénzáttalásokat, míg a negatív hatások közül az agyelszívást és a humán erőforrások elvesztését kell kiemelni.

5.6 Az EGSZB új megközelítést támogat az európai politikák számára: a bevándorlási politikát a származási országokkal együttműködve kell kezelni – úgy, hogy a migráció a származási országok fejlődésének egyik tényezője lehessen. Ez a szóban forgó politikák számos vonatkozásának a felülvizsgálatát igényli, közöttük azokat, amelyek a befogadási kritériumokra, valamint a bevándorlók mobilitásának a lehetőségeire vonatkoznak.

6. A migráció mind a származási, mind pedig a befogadó országok számára pozitív jelenség

6.1 A bevándorlásból a befogadó országok számára jelentkező előnyökkel az EGSZB más jelentései részletesen foglalkoztak már. Az európai országok esetében a bevándorlás sikerrel oldotta meg a demográfiai változásból eredő munkaerő-piaci szükségleteket ⁽²²⁾. A bevándorlók a helyi munkavállalók által be nem töltött állásokban helyezkednek el, közreműködnek a gazdasági fejlődésben, a munkahelyteremtésben és a társadalmi haladás biztosításában. Amint arra a nemzetközi migráció és fejlődés témájáról tartott magas szintű ENSZ-párbeszéd részére készített ENSZ-főtitkári jelentés is rámutat, „...a migránsok [...]

⁽²²⁾ Lásd az EGSZB 2005. június 9-i véleményét a következő tárgyban: Zöld könyv: A gazdasági migráció kezelésének uniós megközelítéséről (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS) (HL C 286., 2005.11.17.).

olyan, gyakorlati értékkel rendelkező gazdasági tevékenységeket tartanak életben, amelyeket – ha migránsok nem lennének – ki kellene szervezni. A munkaerőnek és a fogyasztók körének a bővítése, valamint a vállalkozói készségeik rendelkezésre bocsátása révén a migránsok előmozdítják a befogadó országokban a gazdasági növekedést⁽²³⁾. Az EGSZB azt javasolta továbbá, hogy az EU erősítse meg az integrációs politikákat⁽²⁴⁾. A migráció mindenki: a migránsok, a befogadó társadalmak és a származási országok számára is előnyös lehet.

6.2 A fejlődő országok számára a kivándorlás lehetővé teszi a felesleges munkaerőtől való megszabadulást, és ezáltal a munkanélküliség csökkentését, továbbá – figyelembe véve a kivándorlók által a családjuk részére hazautalt pénzeszegeket – a kivándorlás a szegénység enyhítésének is egyik fontos eszköze. Mindezek mellett hazatérésük után a kivándorlók katalizátorokként is egyre fontosabb szerepet játszanak a gazdasági életben, munkaadók lesznek belőlük, vagy a kisvállalkozásokat segítik, továbbá új szakértelemet és technológiai eljárásokat adnak át. A kivándorlásnak ugyanakkor káros hatásai is vannak; ilyen például a leginkább képzett és vállalkozó szellemű fiatalok elvesztése.

6.3 Az EGSZB javasolja, hogy a származási országokkal való együttműködés révén a pozitív hatásokat maximalizálják, a negatív hatásokat pedig minimalizálják. Ez a mai kor egyik kihívása. A Nemzetközi Migráció Globális Bizottságának zárójelentése hangsúlyozta, hogy a ma kihívása az, hogy olyan politikákat alakítsunk ki, amelyek maximalizálják a migráció származási országokra gyakorolt pozitív hatásait, és korlátozzák a negatív következményeket. Azt is aláhúzza továbbá, hogy a migrációnak a nemzeti, a regionális és a globális szintű fejlesztési stratégiáknak egyaránt a részét kell képeznie; ennek eléréséhez pedig az szükséges, hogy a befogadó országok egyértelműen ismerjék el, hogy a migráció számukra is pozitív jelenség⁽²⁵⁾.

6.4 A migráció nem tölthet be katalizátorszerepet a fejlődés terén, ha más politikai, gazdasági és szociális tényezőktől el van választva. Ebből kiindulva az EGSZB úgy véli, hogy az EU-nak a származási országokkal együttműködve új megközelítést kell kialakítania a migráció és a fejlesztési politika kérdéseiben, elősegítve ezáltal a fejlődést és azokat a strukturális változásokat, amelyek kedveznek a demokráciának és a helyes kormányzásnak, és hozzájárulnak az egyenlőtlenség csökkentéséhez, továbbá a fenntartható fejlődéshez szükséges humán erőforrás és infrastruktúra javításához.

7. A pénzáttalásokban rejlő előnyök

7.1 A pénzáttalások a bevándorlók személyes forrásai ugyan, de egyes származási országok esetében ezek az átutalások mint jövedelemforrások nagy jelentőségre tettek szert. A

⁽²³⁾ Lásd az A/60/871. sz. ENSZ-dokumentumot, 2006. *International migration and development. Report of the Secretary-General* [Nemzetközi migráció és fejlődés. A főtitkár jelentése]. <http://www.un.org/Docs/journal/asp/ws.asp?m=A/60/871>.

⁽²⁴⁾ Az EGSZB 2002. március 21-i, saját kezdeményezésű véleménye a következő tárgyban: *Bevándorlás, integráció és a szervezett civil társadalom szerepe*, (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS, társelőadó: Vitor MELÍCIAS, (HL C 125., 2002. 5. 27.); valamint a 2006. szeptember 13-i *Bevándorlás az EU-ban és a beilleszkedési politikák: a regionális és helyi önkormányzatok és a civil társadalmi szervezetek együttműködése* c. saját kezdeményezésű vélemény (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS, HL C 318., 2006. 12. 23.), valamint az integrációval kapcsolatos konferencia, amelynek a megszervezésére az Európai Bizottsággal közösen, 2002. szeptemberében került sor.

⁽²⁵⁾ Lásd a Nemzetközi Migráció Globális Bizottságának 2005. évi, *Migration in an interconnected world; New directions for action* [Migráció egy erős szálakkal összekapcsolódó világban: új cselekvési irányok] címmel közreadott jelentését, <http://www.gcim.org/en/>.

számok önmagukért beszélnek: a Világbank becslései szerint 2005-ben a fejlődő országokhoz összesen mintegy 167 milliárd USD összegű pénzáttalás folyt be (ezzel szemben a becslések 1990-ben csak 69 milliárdról szóltak). Az ENSZ-főtitkár szerint 2006-ban a kivándorlók 264 milliárd dollárt küldtek haza. Ez az összeg csaknem a négyszeresét teszi ki a hivatalos fejlesztési támogatásoknak. Egyes országok esetében a pénzáttalások összege a külföldi befektetések összegét is felülmúlja.

7.2 A pénzáttalások folyamatos és stabil támogatást jelentenek a családfenntartás számára. Ezeknek a nemzetközi pénzáttalásoknak a nagy része a bevándorlótól és családjaitól származik. Európában a bevándorlók 60–70 %-a küld pénzt a családjának. A pénzáttalásokat többnyire közvetlen fogyasztásra, noha nem kizárólag anyagi javakra fordítják: az átutalások jelentős részét oktatásra és egészségvédelemre, követezképpen a humán erőforrások javítására költik. Az átutalások célhelye esetében a fogyasztás és a kisvállalkozásokra fordított befektetések növekedése jelent hasznot a gazdaság számára. A forgalomban lévő pénz nagyobb mennyisége a pénzügyi ágazat fejlődését is előmozdítja. Az európai valutákban megszerzett jövedelem a származási országok pénzügyi egyensúlyának a fenntartásához is hozzájárul.

7.3 Az előnyök mellett azonban problémák is felmerülhetnek: emelkedhet egyes fogyasztási cikkek ára, ami még inkább súlyosbítja a pénzáttalásokban nem részesülő családok helyzetét; bizonyos termények előállításával és különböző termelési ágazatokkal (a kevésbé jövedelmezőkkel) nem foglalkoznak tovább, és bizonyos munkahelyeket is elhagynak, mert az általuk generált jövedelem az átutalásokhoz viszonyítva nagyon csekély.

7.4 Ezekkel a problémákkal is számolni kell, noha a Nemzetközi Migráció Globális Bizottsága arra a következtetésre jutott, hogy összességében a migráció jelentős plusztényezőt jelent a fejlődő országok számára: „A hivatalos formában jelentkező pénzáttalások fontos külföldi valuta-forrást jelentenek a címzett országok részére; erősítik a pénzügyi ágazat kapacitását, növelik a pótlólagos befektetések iránti vonzerőt, és bizonyos mértékig az államkölcsönök lehetőségeit is növelik⁽²⁶⁾.”

7.5 Az átutalások nem hivatalos csatornáit ugyanakkor korlátozni kell, mert ezek nagyobb költségekkel és kockázatokkal működnek. A nem hivatalos hálózatok léte igen gyakran a versenyeszközös pénzügyi intézmények legtávolabbi helyeken mutatkozó hiányának az eredménye. Az EGSZB szerint annak érdekében, hogy a származási országok a lehető legjobban járjanak, csökkenteni kell az átutalások pénzügyi közvetítésének a költségét. Ezek a költségek gyakorta túlzott mértékűek, és nincsenek összhangban más nemzetközi gazdasági tranzakciók költségeivel. Szakértői számítások szerint a költségek régióként jelentős eltéréseket mutatnak; a Spanyolországból Latin-Amerikába és a Karib-térségbe irányuló átutalások költsége 2 %, míg Európából az afrikai országok többségébe irányuló átutalások

⁽²⁶⁾ Lásd a Nemzetközi Migráció Globális Bizottságának 2005. évi, *Migration in an interconnected world; New directions for action* [Migráció egy erős szálakkal összekapcsolódó világban: új cselekvési irányok] címmel közreadott jelentését, <http://www.gcim.org/en/>.

költsége 8–10 %-os. Az európai pénzügyi ágazatért felelős hatóságoknak és felügyelő szervezeteknek arra kellene ösztönözniük az európai bankokat, hogy etikus módon, társadalmi felelősséggel lépjenek fel az átutalások költségeinek a csökkentése érdekében. A származási országokban is növelni kell a bankok tevékenységének hatékonyságát, mivel ezeknek a bankoknak a struktúrája és az általuk nyújtott garanciák igen gyakran elégtelenek. Európának elő kell mozdítania, hogy a két fél banki ágazatai között a kormányok és a nemzetközi szervezetek közvetítése révén olyan megállapodások jöjjenek létre, amelyek révén csökken az átutalások végső költsége. Társadalmi felelősségi megállapodások kötése révén a bankok ösztönözhetik a helyes gyakorlatok rendszereit.

7.6 Az Európai Bizottság bejelentette, hogy olyan irányelv készítésén fáradozik, amely felkéri majd a pénzügyi szolgáltatókat, hogy érvényesítsenek nagyobb átláthatóságot az ügyfeleknek felszámított megbízási díjak tekintetében. A pénzáttalások esetében ennek az irányelvnek nagyon szigorúnak kell lennie ahhoz, hogy meg lehessen szüntetni a jelenlegi túlzott díjakat. Továbbá a pénzügyi rendszer szabályozóinak éberem kell őrködniük, hogy a tranzakciókat ne lehessen túlzott átváltási árfolyamokkal terhelni, mert ez méltánytalanul megnövelné az átutalások végső költségét.

7.7 Az EGSZB javasolja, hogy az átutalásokat a gazdasági és társadalmi tevékenység terén megvalósuló befektetések ösztönzésére használják fel. A bankok, a helyi hatóságokkal együttműködve, az átutalásokhoz kapcsolódó új hitelrendszereket alakíthatnak ki, amelyek célja a gazdasági tevékenység és a vállalkozási kezdeményezések finanszírozása lenne. A pénzügyi ágazatnak ehhez megfelelő struktúrákat és kellő likviditást kell biztosítani.

7.8 Az oktatásra és egészségvédelemre fordított kiadások az átutalásokban részesülő családok legfőbb befektetési formái. Az átutalásokhoz kapcsolódó pénzügyi, biztosítási és hiteleszközöket az oktatás és egészségvédelem terén elért eredmények fokozása érdekében támogatni kell.

8. A diaszpórák mint transznacionális hálózatok

8.1 A nemzetközi migráció terén az utóbbi évtizedek globalizált világában számottevő bővülés volt megfigyelhető. Erőteljesen növekedett a migránsok száma⁽²⁷⁾; a befogadó, valamint az egyidejűleg befogadó és származási országok számával párhuzamosan bővült a migráció származási országainak száma is. Ezt a migráció terén tapasztalható fellendülést az olcsóbbá váló közlekedés és távközlés mozdította elő. A nemzetközi utazás a világnak még a legtávolibb területei között is könnyebbé vált (a határellenőrzéstől eltekintve).

8.2 A telefonnal és az elektronikus távközlési eszközökkel kombinálva az olcsóbbá váló utazás, különösen a légi közlekedés, példa nélkül álló lehetőségeket nyitott meg az emberek, valamint a migránsok származási és célhelyei közötti kapcsolat-

tartás számára. A kivándorló és a célhelyek széles skáláján szét-szóródó emberek ma sokkal szorosabb és könnyebben működő hálózatot tartanak fenn egymás között, mint a múltban.

8.3 A migránsok hálózatai egyre fontosabb szerepet töltenek be a migrációs folyamatban: ezek a hálózatok előmozdíthatják, hogy az emberek dönteni tudjanak a saját migrációs terveik felől, segítik az utazást és az átmenő forgalmat, valamint a célországba történő megérkezés mellett a lakás- és álláskeresést is.

8.4 A kivándorlók előmozdíthatják a származási helyeiken meglévő vállalkozások tevékenységét. A bevándorlók által a befogadó országokban létesített számos vállalkozás például a származási országokból importál termékeket, támogatva ezáltal a termelést és az értékesítést. Az utazások bővülése a helyi szállítási vállalkozások tevékenységét ösztönzi. A migránsok, amikor gazdasági szempontból erős pozíciókhoz jutnak a célországban, gyakorta közvetlen befektetéseket valósítanak meg származási országaikban: így jött létre számos vállalkozás Kína egyes régióiban, valamint a számítástechnikai ágazat terén Indiában és Pakisztánban. Számos bevándorló segíti a gazdasági és üzleti tevékenységet Afrikában és Latin-Amerikában is.

8.5 A multinacionális társaságok egyre növekvő számban alkalmaznak bevándorló származásúakat, hogy üzleti vállalkozásaikat a származási országokban is bevezessék. Tevékenységük nemzetközi jellegének erősítése céljából számos európai multinacionális társaság a bevándorlók köréből toborozza menedzsereit és technikai alkalmazottait.

8.6 A transznacionális hálózatokba szervezett diaszpórák is előmozdíthatják annak biztosítását, hogy az átutalások egy részét a gazdasági tevékenység és a vállalkozói projektek területére irányítsák. Az EU fejlesztési kooperációs politikái együttműködhetnek a migránshálózatokkal, mivel ezek a hálózatok lehetőséget teremtenek a támogatások megfelelő helyre történő eljuttatására, és fokozni tudják a diaszpórában élő közösségek befektetési képességét.

8.7 Egyes helyeken a hálózatokként működő migráns diaszpórák befektetnek a származási országaikban. Néhány projekt modellként is szolgálhat: egyik ilyen a Mexikóban megvalósítás alatt álló „három az egyért” program, amelynek keretében az egyazon területről származó migráns szövetségek úgy fektetnek be a származási helyük fejlesztését szolgáló projektekbe, hogy minden egyes általuk hazaküldött dollárhoz a különböző szintű – szövetségi, állami és helyi – kormányzati szervek ugyancsak hozzátesznek még egy-egy dollárt⁽²⁸⁾.

8.8 Az EU-nak a származási országok fejlődésének előmozdítását segítő egyik eszközként támogatni kell a transznacionális diaszpórahálózatokat. Az ugyanabból a városból származók hálózati szövetségei beruházási célú tőkéket tudnak közösen előteremteni, amelyeket az európai és a nemzeti szintű hozzájárulások megsokszorozhatnak.

⁽²⁷⁾ 1990-ben 155 millió migráns volt; ez a szám 2005-re 191 millióra növekedett.

⁽²⁸⁾ Lásd az idézett A/60/871. sz. ENSZ-dokumentumban. 71. o.

8.9 Az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak, a származási országokkal és a szervezett civil társadalommal együttműködve, elő kell mozdítaniuk azoknak a kedvező feltételeknek a kialakulását, amelyek mellett a diaszpóra optimalizálhatja tevékenységének a fejlődésre gyakorolt hatását. Az EGSZB javasolja, hogy az uniós és tagállami közhasznú alapok egy részét fordítsák a diaszpóráközösségek által előmozdított fejlesztési tevékenységekre. Az állami és a magánszektor együttműködése kulcsfontosságú a gazdasági és társadalmi tevékenység sikere szempontjából. Álljon itt néhány példa a helyes gyakorlatra:

8.9.1 Az elmúlt tíz év folyamán a hollandiai székhelyű IntEnt a Suriname-ból, Ghánából, Marokkóból, az Antillákról és Törökországból származó diaszpóra közel 2 000 vállalkozójának nyújtott támogatást, amikor 12,5 millió eurót bocsátott a rendelkezésükre 200 különböző vállalkozás beindításához, ahol 840 ember foglalkoztatására került sor a szóban forgó országokból származók közül.

8.9.2 A Marseille-ben, 1986-ban létrehozott Migrations & Développement különböző marokkói bevándorló szervezeteket (köztük marokkói származású francia fiatalokat) támogat, hogy támogatást gyűjtsenek marokkói származási helyeik számára. Több ezer diaszpórában élő bevándorló nyújtott pénzügyi támogatást különféle projektek részére, közülük háromszázan pedig közvetlenül is részt vettek a projektek végrehajtásában, amelyekből több mint 50 000 marokkói profitált.

8.9.3 Az Egyesült Királyságban működő diaszpóraszervezetek támogatták a legaktívabb formában a RemitAid kampányt⁽²⁹⁾, amely a származási országokba küldött kollektív átutalások adókedvezményének biztosítására irányult. A RemitAid a diaszpórák fejlesztési kezdeményezéseihez az átutalások után járó adó-visszatérítésekkel álló közös alap révén nyújt támogatást (a visszatérítés az ajándéksegély-programhoz hasonlóan történik, amelynek keretében az Egyesült Királyságban nyújtott jótékonyági adományok után biztosítanak adókedvezményt).

8.9.4 A Fülöp-szigeteki migrációs és fejlesztési szervezet (a Philcomdev) a közelmúltban létrehozott olyan hálózat, amely a kivándorlókat és családtagjaikat tömörítő szervezeteket, nem kormányzati szervezeteket, szövetkezeteket, szakszervezeteket, mikrofinanszírozási szervezeteket, társadalmi vállalkozásokat, valamint Fülöp-szigeteki és külföldi hálózatokat foglal magába, melyek migrációs és fejlesztési területen tevékenykednek országukban.

8.10 Az európai fejlesztési támogatás felhasználásával a származási országokból érkező termékek európai exportjához is támogatást kellene nyújtani. E támogatások szétesztését a méltányos kereskedelmi rendszerek révén a diaszpórahálózatoknak kellene elvégezniük.

8.11 Az EGSZB azt is javasolja továbbá, hogy mind az egyéni migránsok, mind pedig a migránsok szervezetei révén megvalósuló közvetlen beruházások ugyancsak részesüljenek támogatásban. Az idegenforgalomba vagy a mezőgazdaságba eszközölt befektetések például számos származási helyen képesek jelentős fejlesztési lehetőségeket generálni. A migránsok vagy diaszpóraszervezetek számára kereskedelmi vagy a származási országban

megvalósítandó közvetlen befektetési projektekhez nyújtott hitelek olyan támogatást jelentenek, amelyet az európai országoknak együttműködési politikáik révén fokozniuk kellene.

9. Visszatérés és nagyobb mozgási lehetőségek mint a humán erőforrások visszanyerésének egyik formája

9.1 Egyes nemzetközi migránsok szakmunkások vagy magas képességgel rendelkező dolgozók. A fejlődő országok számára ez az „agyelszívás” a migráció egyik legkárosabb hatása. Nem mindegyik származási országra van ez egyforma hatással, egyesek részére viszont valóságos katasztrófa. Amint azt a SOPEMI-jelentés is mutatja, Angola, Burundi, Ghána, Kenya, Mauritius, Mozambik, Sierra Leone, Tanzánia és Uganda legmagasabb oktatási háttérrel rendelkező állampolgárainak 33–55 %-a különböző OECD-országokban él⁽³⁰⁾. Afrikában az oktatás mellett az egészségügyi ágazat a leginkább érintett ebben a tekintetben.

9.2 Egyes származási országok esetében az egyetemi végzettséggel és a magas szintű szakmunkás képességgel rendelkezők kivándorlásának hatása kevésbé érződik negatív jelenséggént. A magasan képzett számítástechnikai szakemberek Indiából és Pakisztánból történt elvándorlása például semmilyen káros következménnyel nem járt, mivel a számítástechnika területén ezek az országok nagyon erős oktatási és szakképzési rendszerrel rendelkeznek, és ezekben az országokban ilyen szakemberekből nincs hiány.

9.3 Olyan esetekben, amikor az agyelszívás nem ölt túlzottan nagy méreteket, egyes származási országok részére ez a folyamat még hasznos is lehet, mivel a visszatérési és cirkulációs folyamat révén új ismeretek, technológiai folyamatok és üzleti vállalkozások áramlanak be az országba. Olyan országok esetében, mint például Brazília és India, szintén ez a helyzet. Az agyelszívás nagyon sok országban azonban pótolhatatlan hiányt okoz a specialisták és a magas képességgel rendelkező szakemberek tekintetében.

9.4 Az európai befogadó országok számára az agyelszívás előnyös jelenség. Egyes európai országokban a bevándorlási törvényeket 2002. óta úgy módosítják, hogy ez által megkönyvüljön a magasan képzett szakmunkások beáramlását.

9.5 Az Európai Unió is a szelektív bevándorlási politika támogatása felé hajlik: a Politikai terv a legális migrációról⁽³¹⁾ konkrét irányelv kibocsátását indítványozza a magasan képzett szakmunkások bevándorlásával kapcsolatban, amelyet szeptemberben fog majd a Bizottság előterjeszteni, az EGSZB pedig véleményt alkot majd róla. A bevándorlás általános szabályozására vonatkozóan azonban nincsenek tervek. Az EGSZB és az Európai Parlament részéről elhangzott bírálatok⁽³²⁾ ellenére ezt a „szelektív bevándorlási” politikát Európa egészére kiterjesztenék, ami az egyes országok által tapasztalt nehézségek további súlyosbításának a kockázatával járna. Az EGSZB azonban úgy véli, hogy e jogi szabályozásnak mindenki: a származási országok, a befogadó országok és maguk a bevándorlók számára egyaránt előnyösnek kell lennie.

⁽³⁰⁾ Lásd: SOPEMI 2005, OECD.

⁽³¹⁾ COM(2005) 669 final, 2005. december 21.

⁽³²⁾ Lásd a 2005/2244(INI) dokumentumot és az EGSZB 2005. június 9-i véleményét a következő tárgyban: *Zöld könyv: A gazdasági migráció kezelésének uniós megközelítéséről* (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS) (HL C 286., 2005.11.17.).

⁽²⁹⁾ Lásd a www.remitaid.org honlapon.

9.6 A migráció és a fejlesztési együttműködési politikák közötti összefüggés megkívánja, hogy a befogadó országok határozottan és egyértelműen foglaljanak állást az agyelszívás kérdésében. Ezzel kapcsolatban mindenekelőtt azt kell figyelembe venni, hogy a származási országokban a szakmunkások távozását előidéző problémák, amennyiben az érintett munkások az odahaza működő társaságok, az ország gazdasága vagy a közszolgáltatások számára használható új szakismerettel felvértezve visszatérnének, tulajdonképpen még előnyösek is lehetnének. A hazájukba visszatérő migránsok nemcsak a know-how és a technológiai ismeretek hordozóiként jelenhetnek meg, hanem a befektetések ösztönzőiként is.

9.7 Erre figyelemmel a migránsok hazatérésre ösztönzése a származási országok fejlődését segítheti. A visszatérésnek teljesen önkéntesnek kell lennie, és akkor kerülhet rá sor, amennyiben megfelelőek a feltételek ahhoz, hogy a visszatérők a származási országaikban folytathassák tovább a foglalkozásukat. A kihívást ezért a szóban forgó feltételek megteremtése jelenti.

9.8 Jóllehet bátorítani kell a szakmunkások önkéntes hazatérését, ez nem jelentheti a migránsok európai munkavállalási vagy a tartózkodási engedélyének a visszavonását (vagy az új állampolgárság elvesztését, ha szereztek már ilyen). Ez az egyedi feltétele annak, hogy a körkörös bevándorlás létrejöhessen.

9.9 A visszatérést azzal is elő lehet mozdítani, ha a visszatérők szociális jogosultságait magukkal vihetik származási országukba. Biztosítani kell, hogy a nyugdíjak és a társadalombiztosítási, ezen belül az egészségügyi ellátási jogosultságok átvitele megfelelően történjen. A nemzetközi migráció és a fejlődés kérdéseiről készített ENSZ-főtitkári jelentés szerint a nemzetközi migránsok túlnyomó többségének akadályokkal kell szembenéznie nyugdíjuk átvitele terén; annak ellenére, hogy számos kétoldalú egyezmény megkötésére került már sor, az ENSZ-főtitkár azt javasolta, hogy alakítsanak ki valami nagyobb biztonságot nyújtó keretmegoldást. A Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a társadalombiztosítási jogok érvényesítése nemzetközi rendszerének a megteremtéséről (1982) szóló 157. sz. egyezményét eddig mindössze három ország ratifikálta (Spanyolország, a Fülöp-szigetek és Svédország) ⁽³³⁾. Az EGSZB javasolja, hogy a többi tagállam is ratifikálja az ILO 157. sz. egyezményét.

9.10 Az agyelszívás megakadályozása, a szakmunkások önkéntes visszatérésének előmozdítása, valamint a származási országokban a szakképzettséget igénylő ágazatokba és tevékenységekbe történő befektetések érdekében különféle programok elfogadására van szükség az európai fejlesztési politikák keretein belül.

9.11 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak azzal a javaslatával, hogy a tagállamok a származási országokkal együttműködve foglalják szabályzatba a magasan képzett migránsok belépésével kapcsolatos eljárást.

⁽³³⁾ Lásd az idézett A/60/871. sz. ENSZ-dokumentumban. 80. o.

9.12 Az EU-nak nagyon aktív szerepet kell vállalnia a fiataloknak a bevándorlók származási országaiban történő képzése terén. Ezek az országok a legképzettebb humán erőforrásuk nagy részét elvesztik, és ezt az erőforrást különböző európai társaságok állítják a szolgálatukba. A képzési együttműködés az érintett országok kártalanításának egyik tisztességes módja; így az érintett országok számíthatnak arra, hogy rendelkezni fognak a fejlődésükhöz szükséges humán erőforrásokkal.

9.13 Az EGSZB hangsúlyozza a származási országok viszonylatában létrehozandó egyezmények és társulások fontosságát; ilyen egyezményeket és társulásokat európai egyetemek, kórházak, valamint technológiai és kutatási központok hozhatnának létre a származási országokkal, amelyek célja annak biztosítása lenne, hogy néhány nagyon magasan képzett dolgozó vállaljon állást a származási országában az európaihoz hasonló fizetések, szociális jogok és munkakörülmények mellett.

10. A migránsok belépésére vonatkozó politika a fejlődési célkitűzésekkel összhangban: a belépés engedélyezése előmozdítja a fejlődést

10.1 A legális bevándorlás engedélyezése érdekében az Európai Uniónak és a tagállamoknak rugalmas és átlátható eljárások alkalmazásával módosítaniuk kell belépési politikájukat. Az Európai Bizottság zöld könyvével kapcsolatos véleményében ⁽³⁴⁾ az EGSZB amellett érvelt, hogy mind a magasan képzett, mind pedig a kevésbé képzett szakmunkások belépésével kapcsolatban nyitott politikák alkalmazására van szükség. Az EGSZB – bár megérti egyes kormányok álláspontját – azt is javasolta, hogy a tagállamok szüntessék meg azt az átmeneti időszakot, amely alatt egyes új tagállamok állampolgárai részére országaikban korlátozva van a letelepedés és a munkavállalás joga.

10.2 A jogszerűtlen bevándorlást európai szemléletű politikák alkalmazásával kell csökkenteni; amilyen például a jogszerűtlen bevándorlók foglalkoztatása elleni küzdelem egy közösségi jogszabály ⁽³⁵⁾ segítségével, amelyet az EGSZB egy másik, kidolgozás alatt álló véleményben vizsgál meg, a határellenőrzés és az emberkereskedelem elleni küzdelem, továbbá a származási és tranzitországokkal történő együttműködés. Az EU-nak a kiadások megosztása révén szolidaritást kell vállalnia a dél-európai országokkal, amelyek nagyszámú jogszerűtlen bevándorlóval kénytelenek foglalkozni, számos esetben tengeri mentőakciókat és fogadó tevékenységet kell lebonyolítaniuk, valamint humanitárius segítséget is kell nyújtaniuk. Kivételes körülmények között rendezni kell továbbá az Európai Unióban lévő sok „iratok nélküli” személy jogi helyzetét, akik a munkahelyi kizsákmányolás áldozatai, és nem tudnak bekapcsolódni az integrációs programokba.

10.3 A rugalmasabb belépési politikák részeként az ideiglenes migrációs rendszereket és a körkörös migrációt mind a magasan képzett, mind pedig a kevésbé képzett szakmunkások esetében támogatni kell.

⁽³⁴⁾ Lásd az EGSZB 2003. december 10-i véleményét a következő tárgyban: A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak, valamint a Régiók Bizottságának a bevándorlás, integráció és foglalkoztatás kérdéseiről (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS), HL C 80., 2004.3.30.

⁽³⁵⁾ Lásd a harmadik országok illegálisan tartózkodó állampolgárait foglalkoztató munkáltatókkal szembeni szankciókról szóló 2007. május 16-i irányelvjavaslatot (COM(2007)249 final).

10.4 Ha azt szeretnénk, hogy az ideiglenes bevándorlási rendszer elképzelése reális legyen, a közösségi jogszabálynak nagyon rugalmas, rövid lejáratú, visszatérési intézkedésekkel párosuló engedélyek kibocsátására kell lehetőséget teremtenie, amelyek garantálják a későbbi évek során történő munkavállalás lehetőségét is. Ily módon számos bevándorló fordul majd a legális lehetőségek felé, és nem fog illegális körülmények között Európában maradni a tartózkodási engedély lejárta után.

10.5 Az EGSZB arra buzdítja az EU-t és a tagállamokat, hogy állapodjanak meg a származási országokkal a körkörös bevándorlási eljárás szabályaiban, és rugalmas, átlátható intézkedésekkel segítsék elő a körkörös migrációs mobilitást. Az ilyen egyezményeknek kiegyensúlyozottnak kell lenniük, szolgálniuk kell mindkét fél érdekeit, hogy a bevándorlás a származási országok esetében is a fejlődés tényezője lehessen.

10.6 A képzési kötelezettségvállalást és a szakképzettség elismerését is magában foglaló ideiglenes belépési rendelkezések ugyancsak hasznos szerepet tölthetnek be, mivel az Európában dolgozó ideiglenes bevándorlók ezek révén fejleszteni tudnák szakmai ismereteiket, visszatérésük után pedig elő tudnák mozdítani a munkahelyteremtést, és hozzá tudnának járulni országaik gazdasági és társadalmi fejlődéséhez.

10.7 Európában a jogszabályok jelenlegi rugalmatlansága jelentősen akadályozza a körkörös bevándorlást. A migrációs mobilitás, a visszatérés, valamint a származási országokban az üzleti kezdeményezések megkönnyítése érdekében az európai bevándorlási jogszabályoknak lehetőséget kell teremteniük az állandó tartózkodás jogának hosszú távon történő megőrzésére.

10.8 Az EGSZB ennek érdekében azt javasolja, hogy kerüljön sor a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők jogállásáról szóló irányelv módosítására, és a módosítás értelmében a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők engedélye a jelenlegi egy év helyett öt évig legyen érvényes. Véleményében ⁽³⁶⁾ az EGSZB úgy foglalt állást, hogy az egyéves (vagy az Európai Bizottság eredeti javaslata szerinti kétéves) időtartam számos bevándorló számára túlzottan rövid lenne ahhoz, hogy kezelni tudják a származási helyre az életpálya-elképzeléseken alapuló visszatérés által felvetett kihívásokat.

10.9 Most, amikor a bevándorlási politika terén az EU a globális megközelítés híve, de a bevándorlás és a fejlesztési politikák között fennálló összefüggésből kiindulva is, minden olyan egyén számára, aki valamely tagállamban huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezik, anélkül kell biztosítani a származási országba történő visszatérés lehetőségét, hogy a tartózkodási engedélyét legalább öt éven belül elveszítené.

11. A körkörös migráció és a mobilitási partnerség előmozdítása

11.1 Májusban az Európai Bizottság fontos közleményt ⁽³⁷⁾ jelentetett meg a migrációról, valamint az Európai Unió és harmadik országok közötti körkörös mobilitási partnerségekről. Noha ez a dokumentum saját kezdeményezésű vélemény, az EGSZB hozzájárulását is tükrözi az Európai Bizottság által

kezdeményezett vitához. A vélemény egyes részei az EGSZB javaslatait tartalmazzák az Európai Bizottság által a közleményben felvetett kérdésekről.

11.2 A közlemény két részre oszlik: az első a harmadik országokkal kialakuló mobilitási partnerségek előnyeit vázolja, míg a második a körkörös migráció kérdéseit vizsgálja konkrétan.

11.3 Az EGSZB támogatja azt a javaslatot, hogy kerüljön sor **mobilitási partnerségek** létrehozására, valamint hogy az EU és a tagállamok rugalmas és átlátható eljárási szabályok révén biztosítsanak lehetőségeket a legális bevándorlás számára. A partnerségek a bevándorlók származási országai, valamint az EU-tagállamok részéről aláírt egyezményeken alapulnak.

11.4 A származási országoknak ugyanolyan kötelezettségvállalásokat kell tenniük, mint amilyenek azok a világos kötelezettségvállalások, amelyeket a jogszerűtlen bevándorlás elleni küzdelem terén kérnek tőlük: visszafogadás, határellenőrzés, az úti okmányok biztonsága, a csempészet és az emberkereskedelem elleni küzdelem stb. Fontos, hogy ezek az országok tiszteletben tartsák a Cotonoui Megállapodásban vállalt nemzetközi kötelezettségeiket, főként a 13. cikk rendelkezéseit. Az EGSZB úgy véli, hogy egyes, „gyenge” kormányral rendelkező országok számára nagy nehézségeket okozna ezeknek a feltételeknek a teljesítése, ezért azt javasolja, hogy a mobilitási partnerségeket igazítsák az egyes származási országok helyzetéhez.

11.5 Négy különböző egyezménytípus áll a tagállamok rendelkezésére.

11.5.1 Az elsőbe azok a megállapodások tartoznak, amelyek jobb lehetőségeket teremtenek a törvényes migráció számára, ugyanakkor tiszteletben tartják a Közösség által az uniós polgárok részére biztosított preferenciákat, amivel az EGSZB is egyetért. Az EGSZB egyetért azzal, hogy bizonyos tagállamok (megerősített együttműködés keretében) egyesített ajánlatot tehetnének a származási országoknak, és hogy ez a partnerségi ajánlat az Unió ajánlata lenne kvóták és az európai munkaerőpiac igényeinek megfelelő eszközök formájában.

11.5.2 Az egyezmények második típusa értelmében a legális migrációs áramlatok kezelése terén az Európai Bizottság és a tagállamok technikai és pénzügyi segítséget nyújtanak. Az EGSZB azon a véleményen van, hogy a Közösség számára a migráció és a menedékjog kezelésére szolgáló tematikus program keretében rendelkezésre álló pénzügyi eszközök elegendőek lesznek, ezért azt javasolja az Európai Bizottságnak, a Parlamentnek és a Tanácsnak, hogy az e célra rendelkezésre álló keretet a jövőben számottevően emeljék meg.

11.5.3 A harmadik típus szerint – amelyet az EGSZB is támogat –, a mobilitási partnerségeket a származási országokkal egyetértésben arra lehet felhasználni, hogy a (például bizonyos európai országok egészségügyi dolgozóit érintő) agyelszívás elkerülése érdekében bizonyos ágazatokban csökkenjen a bevándorlás. Az egyezményeknek támogatniuk kell a körkörös bevándorlást, valamint az ideiglenes bevándorlók visszatérését.

⁽³⁶⁾ Lásd az EGSZB 2001. október 3-i véleményét a következő tárgyban: Javaslata tanácsi irányelvre a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok státuszáról (előadó: Luis Miguel PARIZA CASTAÑOS) (HL C 36., 2002.2.8.).

⁽³⁷⁾ COM(2007) 248 final, A Bizottság közleménye a Tanácsnak, az Európai Parlamentnek, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak és a Régiók Bizottságának a körkörös migrációról, valamint az Európai Unió és harmadik országok közötti mobilitási partnerségekről.

11.5.4 A partnerség negyedik típusa keretében az EU és a tagállamok javítják a rövid tartózkodásra feljogosító vízumok kiadásának gyakorlatát. Az EGSZB számos véleményében rámutatott arra, hogy az EU-tagállamokban és a származási országokban egyaránt javítani kell a konzuli szolgáltatásokat. Migrációs kérdésekben az Európai Bizottság delegációinak együtt kell működniük a tagállamokkal, az EURES hálózatot pedig fel kell használni az EU területén meglévő állásajánlatok felkutatására. Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak azzal a véleményével, hogy közös vízumkérő központok megnyitása révén fejleszteni kell a tagállamok közötti együttműködést annak érdekében, hogy harmadik országok olyan állampolgárai, akiknek gyakran kell utazniuk, többszöri belépésre feljogosító vízumot kaphassanak, meg kell erősíteni a közös konzuli utasításokat, és a mobilitási megállapodásokban rögzített különböző típusokba besorolható személyek részére meg kell könnyíteni a vízumok kiadását.

11.6 Az Európai Bizottság támogatja a **körkörös bevándorlás** megkönnyítését. Az EGSZB úgy véli, hogy a jelenlegi bevándorlási jogszabályok nagyon merevek, és sem a bevándorlók, sem a származási országok, sem pedig az európai befogadó országok részére nem megfelelőek. Különböző véleményekben az EGSZB, az egyéni igényeknek megfelelő körkörös bevándorlási rendszer érvényesülésének a megkönnyítése érdekében, rugalmasabb szabályok bevezetését ajánlotta. A bevándorlók alapvető jogait, de különösen szociális és foglalkoztatási jogait, valamint az egyéneknek a családjukkal való együttélésre irányuló jogait teljes egészében védeni kell.

11.7 Az Európai Bizottság a körkörös bevándorlás kétféle típusát javasolja: (1) az EU-ban tartózkodási engedéllyel rendelkező harmadik országbeli állampolgárok migrációját, hogy ezek az állampolgárok a származási országukban is tevékenységet folytathassanak, miközben megtartják a valamely tagállamban meglévő tartózkodási engedélyüket, valamint (2) a harmadik országokban letelepedett személyek körkörös migrációját, hogy ezek a személyek munkavállalás, tanulmányok folytatása vagy szakképzés, vagy ezek kombinációja céljából az EU területére léphessenek azzal a feltétellel, hogy a tartózkodási engedélyük lejártakor visszatérnek a származási országukba, miközben egyszerűsített befogadási eljárás mellett visszatérhetnek az EU területére.

11.8 Az EGSZB szerint a körkörös migráció rendszerét akkor lehet csak kialakítani, ha a származási országukba visszatért migránsok – legyenek azok ideiglenes vagy egyéb kategóriába sorolhatók – rendelkeznek azzal a választási lehetőséggel, hogy ismét visszatérjenek abba az európai országba, amelyben tartózkodási engedéllyel rendelkeztek. A körkörös migráció erősítése mindenekelőtt olyan intézkedések bevezetését jelenti, amelyek az európai országba való visszatérést rugalmasan biztosítják.

11.9 Az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak azzal a javaslatával, hogy a körkörös migráció megkönnyítése érdekében európai uniós jogi keretet kell kidolgozni. Ez egyes hatályos irányelvek megváltoztatását, valamint azt is igényli, hogy a jogalkotási program keretében előirányzott új irányelvek kidolgozásához megfelelő követelményeket fogadjanak el. Az új irányelvek a következők:

11.9.1 Javaslat a magas képzettséggel rendelkező bevándorlók befogadásával kapcsolatos irányelvre: az EGSZB egyetért az Európai Bizottságnak azzal a javaslatával, hogy azoknak a személyeknek az esetében, akik rövidebb-hosszabb ideig (magas képzettséget igénylő munkavégzés, tanulmányok folytatása vagy más formájú képzésben való részvétel céljából) egyszer már

legális tartózkodási engedéllyel rendelkeztek az EU-ban, a befogadási eljárások terén további könnyítésekre kerüljön sor.

11.9.2 Javaslat a szezonális migránsok befogadásával kapcsolatos irányelvre: az EGSZB azt javasolja, hogy a szezonális migránsok esetében többéves olyan tartózkodási/munkavállalási engedély kiadására kerüljön sor, amely lehetővé tenné számukra, hogy öt egymást követő éven keresztül szezonális munkavégzés céljából vissza-visszatérjenek, és ez az időtartam legyen további öt évre meghosszabbítható.

11.9.3 Javaslat a fizetett gyakorlati képzésben résztvevők befogadásával kapcsolatos irányelvre: az EGSZB véleménye szerint harmadik országok állampolgárai részére a képzési céllal bizonyos időtartamra Európába történő beutazás megkönnyítése elősegítené a szakértelem és a tudás körkörös átadását, pozitív hatást gyakorolna ezeknek a személyeknek a képzésére és országaik fejlődésére. A körkörös előmozdítása érdekében a javaslat lehetővé tehetné, hogy a korábban szakképzésben résztvevők korlátozott (1–5 éves) időtartamra, szakmai ismereteik frissítése céljából ismét visszatérjenek.

11.9.4 Az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság a körkörös migráció érdekében mozdítsa elő különböző létező irányelvek bizonyos mértékű módosítását. A harmadik országok huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező állampolgárainak jogállásáról szóló 2003/109/EK irányelv jelenlegi rendelkezése szerint az a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkező személy, aki 12 egymást követő hónapos időtartamra elhagyja a Közösség területét, főszabályként már nem tarthat igényt a huzamos tartózkodási engedéllyel rendelkezők státusára. Az Európai Bizottság azt javasolja, hogy ezt az időtartamot hosszabbítsák meg két vagy három évvel, az EGSZB viszont úgy véli, hogy öt év megfelelőbb időtartam lenne.

11.9.5 A harmadik országok állampolgárai tanulmányok folytatása, diákcseré, javadalmazás nélküli gyakorlat, illetve önkéntes szolgálat céljából történő beutazásának feltételeiről szóló 2004/114/EK irányelv, valamint a harmadik országbeli állampolgároknak tudományos kutatások folytatása céljából való fogadására vonatkozó külön eljárásról szóló 2005/71/EK irányelv: az EGSZB egyetért azzal, hogy ezeket az irányelveket módosítani kell olyan, többszöri belépésre feljogosító tartózkodási engedélyek lehetővé tétele érdekében, amelyek nem zárnák ki, hogy az ilyen engedéllyel rendelkezők hosszabb időszakokra is elhagyják az EU területét anélkül, hogy tartózkodási engedélyüket elveszítenék. Annak is lenne értelme, ha a szóban forgó irányelveknek azokat a választható rendelkezéseit, amelyek lehetővé teszik, hogy a tagállamok azok esetében, akik korábban tudományos kutatóként dolgoztak, vagy diákként tartózkodtak már egyszer az EU területén, egyszerűsített és gyorsított befogadási eljárásokat alkalmazzanak, olyan értelemben alakítanák át, hogy az érintett személyeknek legyen joguk a gyorsított eljárásra, feltéve, hogy engedélyük lejártával később visszatérnek hazájukba. Az EGSZB a két irányelv olyan formában történő összekapcsolásával is egyetért, amelynek következtében azoknak a nem európai uniós állampolgároknak az esetében, akik diákként engedélyt kaptak már korábban a tartózkodásra, és akik tanulmányaik befejezése után szabályszerűen visszatértek származási országukba, lehetőség nyílna a tudományos kutatóként történő könnyebb (kevesebb feltétel teljesítésének a megkövetelése melletti) befogadásra. Ezt a gondolatot azzal lehetne továbbfejleszteni, ha lehetővé tennék, hogy a diákok akkor kérvényezzék a kutatóként történő befogadást, amikor abban a tagállamban tartózkodnak még, ahol a tanulmányaikat folytatják, feltéve, hogy a vonatkozó kérvény benyújtására még a tanulmányi engedély lejártá előtti sor kerül.

11.10 Az EGSZB véleménye szerint szükség van a körkörös bevándorlás elé kitűzött célok teljesítésére, és biztosítani kell, hogy a körköröség – annak előmozdítása révén – tartós haszonnal járjon; garantálni kell a sikeres visszatérést; értékelni kell a kérvényezési eljárásokat, és – a származási országokkal együttműködve – csökkenteni kell az agyelszívás kockázatát.

11.11 A szakértelem körforgásához az Európába érkező számos bevándorlót sújtó egyik legfontosabb problémát – nevezetesen az oktatási és szakmai képzések el nem ismerése – meg kell oldani. A bevándorlóknak a származási országuk és a befogadó országok közötti mobilitása könnyebbé válik, ha a képzéseiket elismerik Európában. Az EGSZB javasolja, hogy a jelenlegi nehézségek ellenére folytassák a képzéseket elismeréséről szóló megállapodásokról szóló tárgyalásokat az EU és a migrációs áramlások jelentős részét adó származási országok között.

11.12 Ahhoz, hogy a körkörös bevándorlás rendszere működésképes legyen, az is szükséges, hogy a bevándorlók által megszerzett nyugdíj- és társadalombiztosítási jogosultságok garantálva legyenek, ehhez pedig szükség lesz az uniós tagállamok és a származási országok közötti kölcsönösségi egyezmények megkötésére és az ILO 157. sz. egyezményének ratifikálására.

11.13 Az EGSZB javasolja, hogy a szakképzések elismerése és a nyugdíjjogosultságok garantálása érdekében a jövőbeli mobilitási partnerségekben az EU adjon elsőbbséget ezeknek a fejezeteknek.

Kelt Brüsszelben, 2007. október 25-én.

12. A migrációval és a fejlődés kérdéseivel foglalkozó globális fórum

12.1 A migrációról és a fejlődésről szóló kormányközi konferenciát és globális fórumot július 10-én Brüsszelben tartották; elnöke Ban Ki-Moon ENSZ-főtitkár volt. A fórumon 140 országból több mint 800 küldött vett részt, az ENSZ 2006. szeptemberében tartott csúcstalálkozójának folytatásaként.

12.2 Az EGSZB részt vett a július 9-én tartott Civil Társadalom Napján, képviselője ennek a véleménynek az előadója volt. A fórum következtetései, amelyekkel az EGSZB nagyjában-egészében egyetért, a konferencia honlapján⁽³⁸⁾ található meg. Jövőre a globális fórumot Manilában rendezik meg, és az EGSZB mindenképpen részt kíván venni rajta.

12.3 Az EGSZB arra bátorítja az Európai Unió kormányait és az Európai Bizottságot, hogy – a migránsok emberi jogainak nemzetközi jogszabályi keretek között történő érvényesítése céljából, valamint annak érdekében, hogy a migrációs folyamatoknak a származási és a befogadó országok részéről történő megosztott kezelése előmozdítsa a globális gazdasági és társadalmi fejlődést – az ENSZ keretei között továbbra is tegyenek aktív erőfeszítéseket annak biztosítására, hogy a migráció kérdése jelentős helyet foglaljon el a nemzetközi tárgyalások napirendjén.

12.4 Ez a vélemény az első az EGSZB körkörös bevándorlásról alkotott álláspontját kifejtő vélemények sorában.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke
Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁸⁾ A következtetések elérhetők angol nyelven (a http://smooz.gfmd-civil-society.org/gfmd/files/Final_CSD.pdf internetcímen) és spanyol nyelven (a http://smooz.gfmd-civil-society.org/gfmd/files/Final_CS-D_espanol.pdf internetcímen).